

С А О П Ш Т Е Њ А
ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ И НАУЧНО ПРОУЧАВАЊЕ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Књига II

АНГЕЛИНА ВАСИЛИЋ

РИЗНИЦА МОНАСТИРА СТУДЕНИЦЕ

БЕОГРАД
1957

АНГЕЛИНА ВАСИЛИЋ

РИЗНИЦА МАНАСТИРА СТУДЕНИЦЕ

C O M M U N I C A T I O N S
DE L'INSTITUT POUR LA PROTECTION ET L'ETUDE DES MONUMENTS
HISTORIQUES DE LA REPUBLIQUE POPULAIRE DE SERBIE
Volume II
Rédacteur M. P A N I Ć - S U R E P

ANGELINA VASILIC

LE TRESOR DU MONASTERE DE STUDENICA

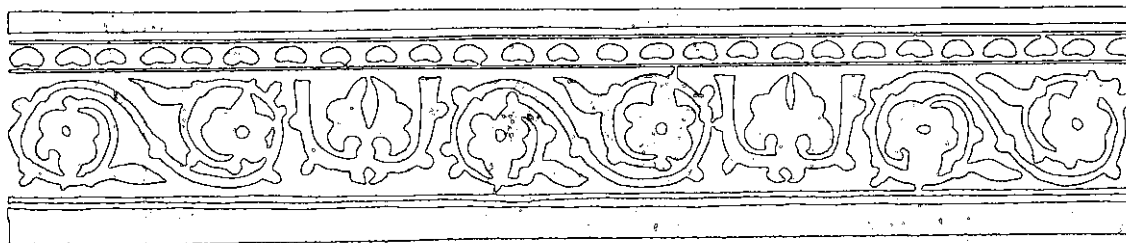
B E O G R A D
1 9 5 7

С А О П Ш Т Е Њ А
ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ И НАУЧНО ПРОУЧАВАЊЕ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Књига II
Одговорни уредник М. П А Н И Ћ - С У Р Е П

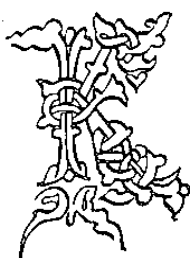
АНГЕЛИНА ВАСИЛИЋ

Р И З Н И Ц А
М А Н А С Т И Р А С Т У Д Е Н И Ц Е

Б Е О Г Р А Д
1 9 5 7

У В О Д

ада се помене богато културно наслеђе вековима чувано по српским средњовековним манастирима, мисли се најчешће на монументалну уметност, фрескопис и архитектуру самих манастира. Средњовековне задужбине су нам међутим очувале и једну другу, мање познату па отуд и мање признату уметност немонументалног формата. Ова друга, ситна уметност, састављена је од више разнородних уметничких грана: сликарство иконе и минијатуре са је дне стране и уметнички занати са друге (златарство, дрворезбарство, вез и уметничко ткање) чине њене саставне делове.

Свака од ових грана има свој развојни ток, свој моменат процвата и период опадања уметничких квалитета; ма колико ове гране чиниле посебне уметничке целине, њихова међусобна повезаност је неоспорна: она се испољава на разне начине, почев од преношења мотива са једне гране на другу (помислимо само на утицај минијатуре на остале гране ситне уметности) до имитирања саме технике рада. Исти средњовековни дух са преокупацијом византиског културног утицаја и посебно утицаја унетог са Запада и Истока, исти друштвени поредак и економски услови у којима су се развијале, најзад исти ктитори и дародавци који наручују дела чине да све ове гране, разнородне по техници и материјалу али сличне по духу и стилу, могу са правом да се укључе у један општи уметнички оквир који није само формалан, у састав ситне уметности нашег Средњег века.

Ситна уметност средњовековне Србије процвала је из истог корена из кога се развила и монументална. Но док је монументална намењена потребама цркве, дотле је ситна уметност према својој намени везана за два слоја средњовековног друштва: лаичку и црквену средину. Ситна профана уметност, настала за двореове средњовековних краљева, замкове великаша и богатије сталеже, очувана је нажалост минимално. Тако нам је остала релативно позната, те се, употрази за њеном реконструкцијом, испомажемо не само преосталим делима и писаним документима, већ и претставама са фресака, довољно веродостојним да нам послуже као извори. Друга група ситне уметности, намењена потребама цркве, далеко нам је познатија. Највећи део предмета који репрезентују ову групу, очуван је баш захваљујући средњовековним манастирима у чијим су ризницама били вековима скривени, Отуда, пратећи историјат појединих манастирских ризница, у исто време пратимо и судбину

најдрагоценијих међу предметима ситне уметности нашег Средњег века. Нажалост, нема много очуваних ризница по нашим манастирима. Сваки од комплекса ове врете, претставља стога редак и драгоцен дар, бригом и срећом сачуван до данашњих дана.

У кратком низу очуваних средњовековних ризница Србије, студеничка стоји на првом месту. Историски и хронолошки примат је њена неоспорна, али не и једина вредност: квалитетно и бројно она не заостаје много за осталима; неки од њених предмета претстављају чак драгоцене примерке црквене уметности који се не понављају у другим ризницама. Естетски и стилски предмети студеничке ризнице претстављају занимљиве објекте за детаљније проучавање. Срећним случајем, остало нам је из прошлости нешто драгоцених података на основу којих је могуће пратити историјат ове ризнице кроз векове. Овај прилог посвећен ризници са каталошким прегледом изложеног материјала, дат је са намером да у општим цртама обавести о овом драгоценим уметничком наслеђу из прошлости, сакривеном иза зидова средњовековне Студенице.

